

วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องเพิกถอน “กฏ”

คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเวนคืนที่ดินจากรัฐ โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ซึ่งมีสถานะเป็นกฏ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ทำให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

เรื่องมีอยู่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (กรุงเทพมหานคร) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. 2550 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 28 ธันวาคม 2550 เพื่อสร้างและขยายทางหลวงท้องถิ่น ซึ่งที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคนตั้งอยู่ในแนวเขตที่ดินบริเวณที่จะเวนคืนตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา

ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคนเห็นว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากดำเนินการไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือกระทำการโดยไม่สุจริต โดยก่อนออกพระราชกฤษฎีกา ไม่ดำเนินการเจรจาตกลงซื้อขายโดยวิธีการปรองดองก่อน ไม่ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้ฟ้องคดี และเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่จะถูกเวนคืน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 และไม่จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่ปฏิบัติตามมาตรา 57 และมาตรา 67 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคน ได้ยื่นคัดค้านการออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม แต่ไม่ได้รับการแจ้งผล และยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2553 ขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเนื่องจากการออกกฏ ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา 11 (2) และมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันกำหนดระยะเวลาการยื่นฟ้องคดีไว้ว่า จะต้องยื่นฟ้องคดีภายใน 90 วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

ดังนั้น วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. 2550 ควรเป็นวันใด ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กฏที่มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือมีประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและมีผลใช้บังคับแล้ว หากบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฏนั้นประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่ากฏไม่ชอบด้วยกฎหมาย วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือวันที่มีการประกาศโดยวิธีการอื่นดังกล่าว และกฏนั้นมีผลใช้บังคับแล้ว กรณีที่กฏมิได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือมิได้มีการประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงกฏนั้นตามความเป็นจริง

เมื่อพระราชกฤษฎีกาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2550 โดยมาตรา 2 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวบัญญัติให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคนย่อมรู้หรือควรรู้ถึงการที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้มีการประกาศใช้ในวันที่ 28 ธันวาคม 2550 จึงต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือวันที่ 27 มีนาคม 2551 การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคนมายื่นฟ้อง

ต่อศาลเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2553 จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และคดีนี้เป็นการฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคน โดยเฉพาะ ไม่ใช่การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นอื่นที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคนไม่สามารถนำคดีมาฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบคนไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คดีหมายเลขแดงที่ พ. 32/2557)

คดีนี้นอกจากจะเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายและประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว คดีนี้ผู้ฟ้องคดียังได้กล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2553 เช่น การประชุมชี้แจงเพื่อให้เจ้าของที่ดินรับทราบการเวนคืน และส่งแบบสอบถามให้เจ้าของที่ดินแสดงความคิดเห็น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นเพียงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เวนคืนเพื่อเข้าสำรวจพื้นที่ในการเข้าใช้สอยสัมปทานในพื้นที่แนวเขตที่จะเวนคืนเท่านั้น ไม่ทำให้วันรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในการฟ้องขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไปจากวันที่ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่อย่างใด ... ครับ !

นายปกครอง